

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1985/86:10

AU
1985/86:10

om anslag till Arbetsmarknadsdepartementet m. m.
(prop. 1985/86:100, bil. 12)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas de delar av proposition 1985/86:100 bilaga 12 (arbetsmarknadsdepartementet) som rör anslag för nästa budgetår under A. Arbetsmarknadsdepartementet m. m., punkterna A 1–A 7, samt – under B. Arbetsmarknad m. m. – punkterna B 13–B 15. Anslagspunkterna har i regeringen föredragits av statsrådet Leijon utom vad avser punkterna A 6 och A 7 som föredragits av statsrådet Gradin.

Vidare behandlas fem motioner väckta under allmänna motionstiden 1986.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning till arbetsmarknadsdepartementets verksamhet (departementets egna kostnader samt utgifter för utredningar och internationellt samarbete). Vidare tillstyrker utskottet anslag till arbetsmarknadsråden och avstyrker en motion om att rådets verksamhet skall upphöra den 1 januari 1987. Moderata samlingspartiets representanter i utskottet har reserverat sig på denna punkt.

På jämställdhetsområdet tillstyrker utskottet regeringens förslag om medel till JämO (2 275 000 kr.) och för särskilda jämställdhetsåtgärder (9 milj. kr.). Två motioner som förordar ökade anslag till JämO avstyrks av utskottet (reservationer av fp och c). Likaså avstyrker utskottet en motion som yrkar avslag på förslaget till medelsanvisning för särskilda jämställdhetsåtgärder (reservation av m).

Tionde huvudtiteln

A. Arbetsmarknadsdepartementet m. m.

1. Arbetsmarknadsdepartementet m. m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna A 1–4 (s. 55–56) och hemställer

1. att riksdagen till *Arbetsmarknadsdepartementet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 28 170 000 kr.,
2. att riksdagen till *Utredningar m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 18 420 000 kr.,
3. att riksdagen till *Extra utgifter* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 345 000 kr.,

4. att riksdagen till *Internationellt samarbete* för budgetåret 1986/87 AU 1985/86:10
anvisar ett förslagsanslag av 16 200 000 kr.
Punkterna A 5–7 redovisas nedan.

2. Arbetsmarknadsråd

Propositionen

Regeringen har under punkt A 5 (s. 56) föreslagit att till Arbetsmarknadsråd för budgetåret 1986/87 skall anvisas ett förslagsanslag av 4 160 000 kr.

Motion

1985/86:A601 av Margareta Gard (m), vari yrkas att riksdagen beslutar att till arbetsmarknadsråd för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 2 080 000 kr.

Utskottet

Regeringen anmäler i propositionen att en översyn har gjorts av rådens verksamhet. Det framhålls att översyn visar att råden vid sidan av rapporteringen till Sverige sprider värdefull information om svensk arbetsmarknadspolitik samt att det för närvarande inte finns skäl att ändra den nuvarande organisationen. Anslagsbehovet för nästa budgetår anges till 4 160 000 kr.

I motion 1985/86:A601 av Margareta Gard (m) påpekas att de anförda skälen inte är tillräckligt tungt vägande för att motivera en fortsatt verksamhet. Det föreslås att de fyra befattningarna som arbetsmarknadsråd skall dras in fr. o. m. den 1 januari 1987 samt att försöksverksamheten med arbetsmiljöattachéer samtidigt skall upphöra. Medelsbehovet uppgår därvid till 2 080 000 kr. för budgetåret 1986/87.

Utskottet delar regeringens bedömning i fråga om verksamheten med arbetsmarknadsråd och arbetsmiljöattachéer samt avstyrker därmed motion A601.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motion 1985/86:A601 till *Arbetsmarknadsråd* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4 160 000 kr.

3. Jämställdhetsombudsmannen m. m.

Propositionen

Regeringen har under punkt A 6 (s. 6–7) föreslagit att till Jämställdhetsombudsmannen m. m. för budgetåret 1986/87 skall anvisas ett förslagsanslag av 2 275 000 kr.

1985/86:A604 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas

6. att riksdagen beslutar anslå medel för ytterligare assistenttjänst hos JämO.

Yrkansdena 1–5 och 7–21 behandlas i senare betänkanden.

1985/86:A608 av Rosa Östh m. fl. (c) vari yrkas

5. att riksdagen begär att regeringen ger jämställdhetsombudsmannen i uppdrag att svara för information, opinionsbildning och dokumentation på hela jämställdhetsområdet och att hon får den personal som är nödvändig inom ramen för departementets samlade resurser för jämställdhetsarbete.

6. att riksdagen beslutar bemyndiga regeringen att överföra medel till anslaget under A 6. Jämställdhetsombudsmannen m. m. i enlighet med vad som anförs i motionen.

Yrkansdena 1–4 och 7–14 behandlas i senare betänkanden.

Utskottet

Den i propositionen förordade medelsanvisningen har beräknats med utgångspunkt i det s. k. huvudalternativet. Jämställdhetsombudsmannens (JämO) yrkande om ytterligare en assistent avvisas av regeringen.

I motion 1985/86:A604 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) föreslås att medel skall anslås för den av JämO begärda tjänsten. Motionärerna hänvisar till den hårda arbetsbelastningen vid myndigheten.

Rosa Östh m. fl. (c) framhåller i motion 1985/86:A608 att det behövs en dokumentationscentral för alla som arbetar med jämställdhetsfrågor. Motionärerna föreslår att regeringen skall ge JämO i uppdrag att svara för information, opinionsbildning och dokumentation på hela jämställdhetsområdet och att myndigheten får den personal som är nödvändig inom ramen för departementets samlade resurser för jämställdhetsarbetet. Vidare sägs att JämO:s verksamhet är så viktig att någon nedskärning av anslaget enligt det s. k. huvudalternativet inte bör ske. Höjningen av anslaget till JämO föreslås ske genom överföring av medel från anslaget A 2 Utredningar m. m.

Utskottet delar regeringens i propositionen redovisade uppfattning i fråga om anvisningen av medel för JämO:s verksamhet. Utskottet har därvid noterat att JämO förutser en i stort sett oförändrad verksamhet under nästa budgetår samt att antalet anmälningar om könsdiskrimineringar förväntas ligga kvar på samma nivå som innevarande budgetår. Den utvidgning av JämO:s uppgifter i fråga om bl. a. information och opinionsbildning som föreslås i motion A608 har inte utskottets stöd. Nuvarande arbetsfördelning mellan jämställdhetssekretariatet i departementet, delegationen för jämställdhetsforskning (JÄMFO) och JämO m. fl. finner utskottet väl avvägd och bör därför inte ändras på det sätt motionärerna föreslår.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna A604 och A608.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1985/86:A604 yrkande 6 och 1985/86:A608 yrkansdena 5 och 6 till *Jämställdhetsombudsmannen m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 2 275 000 kr.

Propositionen

Regeringen har under punkt A 7 (s. 57) föreslagit att till Särskilda jämställdhetsåtgärder för budgetåret 1986/87 anvisas ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.

Motionerna

1985/86:A602 av Åke Wictorsson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av utbildning i datakunskap för kvinnor med speciell inriktning på invandrarkvinnor.

1985/86:A605 av Alf Wennerfors m. fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att till Särskilda jämställdhetsåtgärder för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om statsbidrag till jämställdhetsåtgärder.

Yrkandena 4 och 5 kommer att behandlas i betänkandet AU 1985/86:12 samt yrkande 1 i ett senare betänkande.

Utskottet

Föredragande statsrådet anför i propositionen att tidigare beviljade projektmedel fördelats inom både skolan och arbetslivet. Bidrag har bl. a. lämnats till länsarbetsnämnder, länskolnämnder, utvecklingsfonder, arbetsmarknadens parter, tekniska högskolor m. fl. Det konstateras att den hittillsvarande satsningen mötts med ett stort gensvar samt att fortsatta åtgärder för att förbättra kvinnornas villkor i utbildning och arbetsliv är ytterst angelägna. För fortsatt projektverksamhet inom arbetsmarknadsdepartementets område föreslås 9 milj. kr.

Åke Wictorsson m. fl. (s) anser i motion 1985/86:A602 att dessa projektmedel skall få användas för *utbildning i datakunskap för kvinnor* med speciell inriktning på invandrarkvinnor.

Utskottet har erfarit att inom den pågående projektverksamheten har medel beviljats för datautbildning bland invandrarkvinnor. Utbildning av detta slag är angelägen och utskottet utgår ifrån att stöd skall kunna komma i fråga även kommande budgetår. Motion A602 behöver mot den bakgrunden inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion 1985/86:A605 av Alf Wennerfors m. fl. (m) yrkas avslag på *medelsanvisningen till särskilda jämställdhetsåtgärder*. Motionärerna anser att jämställdhetsarbetet bör bedrivas inom ramen för ordinarie verksamheter. Varje arbetsgivare och organisation har ett moraliskt ansvar att inom sitt område vidta åtgärder som främjar jämställdheten. Jämlikhetssträvandena får enligt motionärerna inte bli så beroende av statsbidrag att de avstannar om sådant stöd uteblir. Idéer som saknar bärighet utan sådant stöd har inte

någon förankring i folkdjupet och kommer inte heller att utgöra någon bestående del av samhällets värderingar.

Utskottet kan i och för sig dela motionärernas uppfattning att jämställdhetsarbetet måste bedrivas i det ordinarie arbetet i myndigheter, företag och organisationer. Det finns emellertid åtskilliga projekt som är av sådan karaktär att de inte ryms inom ramen för tillgängliga medel och som ur t. ex. resp. myndighets synvinkel inte har en tillräckligt hög prioritet för att bli genomförda men som kan vara väsentliga för att föra jämställdhetsarbetet vidare. Det är bl. a. i sådana situationer de begärda medlen bör användas, dvs. som komplement till för andra huvudändamål anvisade medel. Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till medelanvisning och avstyrker motion 1985/86:A605 i refererade delar.

Utskottet hemställer

1. beträffande *utbildning i datakunskap för kvinnor* att riksdagen avslår motion 1985/86:A602,
2. att riksdagen med bifall till propositionen i motsvarande del samt med avslag på motion 1985/86:A605 yrkandena 2 och 3 till *Särskilda jämställdhetsåtgärder* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 9 000 000 kr.

B. Arbetsmarknad m. m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 13–B 15 (s. 112–115) och hemställer

1. att riksdagen till *Arbetsdomstolen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 5 810 000 kr.,
2. att riksdagen till *Statens förlikningsmannaexpedition* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 367 000 kr.,
3. att riksdagen till *Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 40 000 kr.

Stockholm den 27 februari 1986

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Lahja Exner (s), Bengt Wittbom (m), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Sven Lundberg (s), Johnny Ahlqvist (s), Sigge Godin (fp), Monica Öhman (s), Ingrid Hemmingsson (m), Erik Holmkvist (m), Karl-Erik Persson (vpk) och Görel Thurdin (c).

1. Medelsanvisning till anslaget Arbetsmarknadsråd (punkt A 2)

Bengt Wittbom, Ingrid Hemmingsson och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "I motion" och slutar med "motion A601" bort ha följande lydelse:

Som anförs i motion 1985/86:A601 (m) är de skäl som anförs i propositionen för att bibehålla arbetsmarknadsråd och arbetsmiljöattachéer inte tillräckligt tungt vägande. Det måste finnas andra och billigare sätt att sprida information utomlands om svensk arbetsmarknadspolitik. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion A601 att verksamheten med arbetsmarknadsråd och arbetsmiljöattachéer upphör fr. o. m. den 1 januari 1987 samt att anslaget till Arbetsmarknadsråd därför tas upp med hälften av vad regeringen beräknat, dvs. 2 080 000 kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:A601 samt med avslag på propositionen i motsvarande del till *Arbetsmarknadsråd* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 2 080 000 kr.

2. Medelsanvisning till anslaget Jämställdhetsombudsmannen (punkt A 3)

Elver Jonsson (fp), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Sigge Godin (fp) och Görel Thurdin (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "och A608" bort ha följande lydelse:

JämO:s verksamhet är central i jämställdhetsarbetet och bör som anges i motionerna A604 och A608 (c) ytterligare förstärkas. Sålunda bör JämO få i uppdrag att svara för information, opinionsbildning och dokumentation på hela jämställdhetsområdet samt också erhålla resurser för dessa utökade uppgifter. Utskottets synsätt leder också till att myndigheten bör få disponera medel utöver vad som följer av det s. k. huvudalternativet, bl. a. för ytterligare en assistenttjänst. Detta kan ske genom att regeringen bemyndigas föra över behövliga medel för ändamålet från anslaget Utredningar m. m. Härigenom tillgodoses även motion A604 (fp). Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:A604 yrkande 6 och 1985/86:A608 yrkandena 5 och 6 samt med anledning av propositionen i motsvarande del

dels till *Jämställdhetsombudsmannen m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 2 275 000 kr.,

dels ger regeringen som sin mening till känna vad utskottet anfört om medelsförstärkning till JämO.

3. Medelsanvisning till anslaget särskilda jämställdhetsåtgärder (punkt A 4 mom. 2)

AU 1985/86:10

Bengt Wittbom, Ingrid Hemmingsson och Erik Holmkvist (alla m) anser *dels* att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "refererade delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill stryka under att arbetet för jämställdhet mellan män och kvinnor i arbetslivet måste vara ett naturligt inslag i den dagliga verksamheten i företag, organisationer och myndigheter. Härav följer också enligt utskottets mening att jämställdhetsarbetet bör bedrivas inom de ordinarie ekonomiska ramar som t. ex. myndigheterna har. Jämlikhetssträvandena får som sägs i motion A605 (m) inte bli så beroende av statsbidrag att de avstannar om sådant stöd uteblir. Verksamhet som för sitt genomförande är beroende av sådant stöd har som sägs i motionen inte någon förankring i folkdjuret och kommer inte heller att utgöra en bestående del av samhällets värderingar. Utskottet föreslår därför i likhet med motion A605 att riksdagen avslår regeringens förslag om anvisande av medel till anslaget Särskilda jämställdhetsåtgärder.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till motion 1985/86:A605 yrkandena 2 och 3 avslår propositionen i vad avser begäran om anslag för budgetåret 1986/87 till *Särskilda jämställdhetsåtgärder*.

Särskilt yttrande

Medelsanvisning till anslaget Arbetsdomstolen (punkt B mom. 1)

Karl-Erik Persson (vpk) anför:

Vpk har i andra motioner till årets riksdag föreslagit sådana ändringar i arbetsrättslagstiftningen att arbetsdomstolen i framtiden får en mycket begränsad betydelse. Nuvarande arbetsrättslagar och avtal tilldelar arbetsdomstolen en roll som starkt missgynnar de anställda. Jag har avstått från att reservera mig mot medelsanvisningen till arbetsdomstolen eftersom ett beslut om en ny arbetsrättslagstiftning kan träda i kraft först år 1987. Jag vill även påpeka att den nuvarande belastningen på arbetsdomstolen förorsakas av att arbetsgivarna överutnyttjar domstolen för att stärka sin redan starka ställning på arbetsmarknaden.

